

عهد و گفتگو

تفسیر هفتگی تورات

از درسگفتارها و نوشتارهای ربای لرد جانانان ساکس

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

با سپاس از Schimmel Family برای حمایت سخاوتمندانه از عهد و گفتگو به نكوداشت یاد Harry (Chaim) Schimmel. "من از همان بار اول که با نسخه تفسیر توره ربای خیم شیمیل روبرو شدم تا اکنون، آنرا عزیز داشته ام. هدف آن نه فقط نشان دادن حقیقت ظاهری متن توره، بلکه رسیدن به حقیقت ژرفتری است که در آن نهفته است. او به همراه همسر ستودنی اش آنا در شصت سال زندگی مشترک، یک زندگی سرشار از عشق به خانواده، اجتماع و تورات ساختند. زوج پیماندی که با نمونه زندگی خود، بینهایت الهام بخش من بوده اند."

"- ربای ساکس

مجموعه مقالات امسال در ابتدا توسط زنده نام ربای ساکس در سال ۵۷۷۲ (۲۰۱۱-۲۰۱۲) نوشته شده است.

تفسیر هفتگی توره

Va'etchanan

A Tiny, Treasured People

وئتخانان: کوچک، ولی پربار

در انتهای پاراشای وئتخان سخنی می آید که از شدت بیرنگی گاهی آنرا نادیده می گیریم، اما دارای چنان معنای گسترده ای است که کل برداشت ما از توره را به چالش می کشد و پیچیدگی جدیدی به تصویر توراتی ملت ایسرائل می بخشد:

خداوند محبت خود را بر شما نهاد و شما را برنگزید چون از ملت های دیگر پرشمارتر بودید، بلکه از این روی چنین کرد که شما کم جمعیت ترین مردمان بودید. تثنیه ۷:۷

این را تا اینجا در توره نشنیده بودیم. در برشیت خدا به پدران وعده داد که نسل آنها مانند ستارگان آسمان و شن ساحل ها و خاک زمین بشمار خواهد بود. ابراهیم پدر نه یک، بلکه بسیاری از ملت ها خواهد بود. در ابتدای سفر خروج می خوانیم که چگونه خانواده عهد با خدا که هنگام پایین رفتن به مصر فقط هفتاد نفر بودند، "بارور و پرشمار شدند و جمعیتشان افزایش یافت. چندان پرشمار شدند که زمین را پر کردند." (خروج ۱:۷)

سه بار در سفر تثئیه موسی بنی اسرائیل را "به شمار ستارگان آسمان" توصیف می کند (تثنیه ۱۰:۱۰؛ تثئیه ۱۰:۲۲؛ تثئیه ۲۸:۶۲). سلیمان پادشاه از خود همچون شاه "مردمی که برگزیدی؛ مردمی عظیم و چندان پرشمار که نمی توان آنها را شمارش کرد" نام می برد (کتاب اول پادشاهان ۳:۸). هوشع نبی می گوید که "بنی اسرائیل مانند شن ساحل ها غیر قابل شمارش خواهند بود" (هوشع ۲:۱).

در تمام این متون و متون دیگر، این اندازه و بزرگی شمار ملت است که مورد تأکید قرار دارد. پس با این سخنان مشه که از کوچکی اندازه آنها سخن می گوید، چه کنیم؟ ترگوم یهوناتان این گونه تفسیر می کند که منظور، اصلاً نه شمار عددی، بلکه تصویری است که از خود دارند. او چنین ترجمه می کند: "کم شمارترین مردمان"، اما "فروتن ترین و خاکسارترین مردمان." راشی با اشاره به سخنان ابراهیم، خوانشی همسان دارد: "من چیزی نیستم جز خاک و خاکستر،" و موسی و اهرون که می گویند: "ما که باشیم؟"

هارامبام و خیزکنی توضیح سراسر تری می دهند: موسی بنی اسرائیل را با هفت ملتی مقایسه می کند که قرار است در سرزمین کنعان یا ایسرائیل بجنگند. خداوند بنی اسرائیل را با آنکه شمارشان کمتر از مردمان منطقه است، به سوی پیروزی رهنمون خواهد شد.

ربنو باخیا [توضیح مترجم فارسی: منظور باخیا بن پاکودا فیلسوف یهودی است] از هارامبام نقل قول می کند که ما انتظار داشتیم خدا، پادشاه عالم، پرشمارترین مردم دنیا را به عنوان قوم خود برگزیند، زیرا "جلال پادشاه به شمار بالای مردم او بستگی دارد" (امثال سلیمان ۱۴:۲۸).

خدا چنین نکرد. بنابر این، بنی اسرائیل می دانند که مردمی هستند که به گونه ای خارق العاده برکت یافته اند و خدا آنها را برگزیده تا قوم برگزیده او و گنجینه خاصش باشند، با آنکه کوچکنند.

ربنو باخیا ناچار برای حل این تناقض در سخن موسی که در سفر تثئیه می گوید بنی اسرائیل هم کوچکترین مردمان هستند و هم "به پرشماری ستارگان آسمان" هستند، خوانشی پیچیده تر ارائه می کند. او آنرا چنین معنا می کند که خدا همچنان شما را برگزیده، با آنکه کوچکترین در میان ملت ها بوده اید.

سفورنو خوانشی ساده اما سراسر دارد: خدا یک ملت را برای افزودن به عظمت خودش برگزید. اگر چنین بود می بایست بی تردید ملتی قدرتمند و پرشمار را برمی گزید. گزینش او هیچ ربطی به افزودن به عظمت خودش نداشت،

بلکه یکسره از روی عشق بود. او پدران قوم را به خاطر خواست آنها در رساندن صدای خداوند دوست داشت؛ از این روی، فرزندان آنها را دوست دارد.

اما در این آیه نکته ای هست که در طول تاریخ یهود بازتاب می یابد. از نظر تاریخی یهودیان مردمی کم جمعیت هستند: امروزه کمتر از یک پنجم از یک درصد جمعیت دنیا. دو دلیل در کار بوده: این که در طول قرون و اعصار تبعید و اذیت و آزار بر زندگی آنها حاکم بوده، مستقیم از راه کشتارها و پوگروم ها و غیرمستقیم از راه تغییر دین اجباری در اسپانیای قرن پانزدهم و اروپای قرن نوزدهم برای پرهیز از اذیت و آزار (شوربخانه، حتی تغییر دین نیز مؤثر نبود: یهودستیزی نژادپرستانه در هر دو مورد حرف اول را می زد). جمعیت یهودیان تنها کسری است از آنچه می توانست باشد اگر آدرین نبود [توضیح مترجم فارسی: سردار رومی که یروشالاییم و بیت همیقداش را در قرن اول میلادی تسخیر کرد]؛ اگر جنگ های صلیبی اتفاق نمی افتادند و اگر یهود ستیزی رواج نداشت.

دلیل دوم این است که یهودیان به دنبال تغییر دین دادن دیگران نبودند. اگر چنین می کردند، از نظر عددی به مسیحیت (۲.۲ بیلیون) یا اسلام (۱.۳ بیلیون) نزدیک می شدند. در واقع، ملیم از این آیه چنین معنایی برداشت می کند. آیه های پیشین گفته اند که بنی اسرائیل به سرزمینی وارد می شوند که هفت ملت در آن هست: هیتی ها، گیرگاشی ها، کنعانی ها، پریزی ها، هیوی ها و یبوزی ها. موسی نه به دلایل نژادی، بلکه به دلایل مذهبی در مورد ازدواج مختلط با این ملل هشدار می دهد: "آنها فرزندان شما را از پیروی از من دور کرده به پرستش خدایان دروغین خواهند کشاند". ملیم آیه های مورد نظر ما را این گونه تفسیر می کند که بنی اسرائیل نباید ازدواج خارج دین را برای افزودن به جمعیت بنی اسرائیل توجیه کنند. خدا به تعداد علاقه ای ندارد.

لحظه ای بود که یهودیان می بایست دیگران را یهودی کنند (بی تردید یک نمونه اتفاق افتاد که چنین کردند. کوهن/شاه خشمونائیم جان هیرکانوس اول به زور ادومی ها را تغییر دین داد. هرود از میان آنها بود). آن دوره در قرن اول، امپراتوری روم حاکم بود. یهودیان ۱۰ درصد جمعیت امپراتوری بودند و رومیان بسیاری بودند که ایمان و روش زندگی آنها را تحسین می کردند. خدایان بت پرستان هلنی [یونانی] جذابیت و اعتبار خود را از دست می دادند و در مراکز تمدن مدیترانه، افراد به راه و روش یهودیت روی می آوردند. دو جنبه از یهودیت جلوی آنها را می گرفت: دستورهای یهودیت و ختنه. در پایان یهودیان نخواستند که روش زندگی خود را به خاطر تغییر دین دادن دیگران به خطر بیندازند. مردمان فرهنگ هلنی که به یهودیان گرایش داشتند، بیشتر به مسیحیت فرقه پولوس روی آوردند. به

صورت مداوم در طول تاریخ یهودیان بیشتر خواسته اند به خودشان وفادار بمانند و کم جمعیت بمانند تا این که برای افزایش جمعیت، ایمان خود را به خطر بیندازند. چرا مشیت الهی یا گزینش انسانی به کم شمار بودن یهودیان انجامید؟ آیا این نبود که خدا از راه کم جمعیت بون یهودیان می خواست به بشریت بگوید که لازم نیست پرشمار باشید تا به عظمت برسید؟ ملت ها فقط برای اندازه شان قضاوت نمی شوند، بلکه میراث انسانی آنها اهمیت دارد. محکمترین اثبات این است که ملیتی به کوچکی یهودیان توانسته جریانی مداوم از انبیاء، کاهنان، شاعران، فیلسوفان، حکیمان، مقدسان، قانون دان ها، عارفان، رمزگشایان، تفسیرگران، ربه ها و رؤسای یشیواها را داشته باشد که از میان آنها نیز بزرگترین نویسندگان، هنرمندان، موسیقیدانان، فیلمسازان، دانشگاهیان، روشنفکران، پزشکان، وکیلان، تاجران و مبتکران فن آوری برخیزند. یهودیان بی تناسب با جمعیت خود، شمار بسیاری در میان وکیلانی دارند که برای عدالت مبارزه می کنند، اقتصاددانانی که برای فقرزدایی تلاش دارند، پزشکانی که با بیماری ها می جنگند و معلمانی که با بیسوادی نبرد می کنند.

به شمار زیاد نیاز ندارید تا افق های معنوی و اخلاقی بشریت را گسترش دهید. به امور دیگری نیاز دارید: حس ارزشمندی و کرامت فرد انسانی، قدرت امکانات انسانی برای متحول ساختن دنیا و اهمیت دادن بهترین آموزش و پرورش برای این که مسئولیت جمعی برای بهسازی شرایط انسانی را احساس کنیم و بخواهیم که ایده آل های بلند را صرفنظر از ناخشنودی ها و شکست ها در دنیای واقعی تحقق بخشیم.

هیچ گاه بیش از امروز در میان مردم کشور اسرائیل شواهد این امر در دست نبوده است: با آنکه توسط رسانه ها در دنیا از آنها بدگویی می شود، اما آنها سال پس از سال در رشته های پزشکی، فن آوری و هنرها اعجاز می کنند و گویی واژه "ناممکن" در زبان عبری وجود ندارد. از این روی، وقتی احساس ترس و افسردگی در مورد گرفتاری های اسرائیل به ما دست می دهد، باید به سخنان مشه بازگردیم:

خداوند محبت خود را بر شما ننهاد و شما را برنگزید چون از ملت های دیگر پرشمارتر بودید، بلکه از این

روی چنین کرد که شما کم جمعیت ترین مردمان بودید. تثنیه ۷:۷

کوچک؟ بله. اما هنوز در محاصره، همان گونه که بنی اسرائیل در آن زمان در محاصره "ملت هایی بزرگتر و قدرتمندتر از خود" بودند. اما این مردم کوچک، قوانین تاریخ را درهم شکستند و پس از زوال بزرگترین امپراتوری ها به بقای خود ادامه دادند و همچنان برای بشریت حامل پیام امیدواری هستند. نباید پرشمار باشید تا به عظمت برسید.

اگر گشوده به قدرتی فراتر از خود باشید، از خود بزرگتر می شوید. کشور اسرائیل امروز همچنان حامل این پیام برای بشریت است.

شبات شالوم

ترجمه فارسی با مشارکت بنیاد ایرانی هارامبام، وابسته به فدراسیون یهودیان ایرانی-آمریکایی

توسط شیرین دخت دقییان

Persian Translation by Shirin D. Daghighian

www.RabbiSacks.org   @RabbiSacks

The Rabbi Sacks Legacy Trust, PO Box 72007, London, NW6 6RW • +44 (0)20 7286 6391 • info@rabbisacks.org

© Rabbi Sacks • All rights reserved